

**Uchwała Rady Młodych Naukowców nr 10/2020 z dnia 5 września 2020 r.
w sprawie kosztów publikacji w otwartym dostępie w Unii Europejskiej**

*Rada Młodych Naukowców, organ doradczy Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Polsce,
zrzeszająca naukowców działających w różnych dziedzinach nauki:*

- Uwzględniając zasadę wolnej konkurencji, która jest podstawą gospodarki wolnorynkowej, jak również politykę Unii Europejskiej w zakresie konkurencji, w związku z czym także transfer wiedzy i innowacji wymaga niezaburzonej konkurencji na rynku wewnętrznym Unii Europejskiej (zgodnie z artykułami 101 i 102 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej);
 - A. Biorąc pod uwagę deklarację dziesięciu najważniejszych agencji naukowych w Europie zrzeszonych w programie Koalicja S, dotyczącej wsparcia polityki otwartego dostępu, w której wskazano, że “wszystkie publikacje naukowe wykorzystujące efekty uzyskane wskutek badań wspartych środkami pochodzącymi z projektów finansowanych ze źródeł publicznych lub prywatnych oferowanych przez narodowe, regionalne i międzynarodowe rady naukowe, muszą być publikowane w czasopiśmie otwartego dostępu lub w platformach otwartego dostępu lub muszą być dostępne w repozytoriach otwartego dostępu bez konieczności uiszczania opłat z tego tytułu”*;
 - B. Biorąc pod uwagę, że europejski rynek wydawniczy w zakresie publikacji naukowych zdominowany jest przez nielicznych wydawców wpływających na warunki cenowe publikacji otwartego dostępu. Ceny te są nie tylko zróżnicowane i wysokie (2 500 – 4 000 USD za publikację typu open access, wyłączwszy podatki), lecz nie odpowiadają one także rzeczywistym kosztom wydawniczym;
 - C. Biorąc pod uwagę, że naukowcy pracujący w Unii Europejskiej zmuszeni są opłacać publikacje w otwartym dostępie z uwagi na politykę w tym zakresie, co powoduje zmniejszenie puli publicznych środków przeznaczanych na naukę,
 - D. Biorąc pod uwagę, że koszty publikacji w otwartym dostępie są obecnie opłacane przez poszczególne instytucje naukowe, co osłabia ich pozycję w negocjacjach z wydawcami;

W związku z powyższym:

1. Apeluje o wspólną europejską politykę dotyczącą kosztów publikacji w wolnym dostępie w celu ustalenia równych warunków finansowych w zakresie tych kosztów dla wszystkich instytucji naukowych w Unii Europejskiej;
2. Apeluje do Komisji Europejskiej o interwencję w zakresie praktyk naruszających zasady wolnego rynku w kreowaniu cen przez wiodących wydawców naukowych. Koszty te nie odpowiadają rzeczywistym kosztom publikacyjnym;
3. Apeluje do Komisji Europejskiej o negocjacje z wiodącymi wydawcami dostępu do publikacji otwartego dostępu dla naukowców z Unii Europejskiej. Dostęp ten powinien obejmować abonamenty u poszczególnych wydawców, które powinny być wspólne dla wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Takie pojedyncze abonamenty dla całej Unii Europejskiej pozwolą na obniżenie i uproszczenie cen publikacji w wolnym dostępie;
4. Zobowiązuje Przewodniczącemu RMN do przekazania uchwały Komisji Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu, Komisarzowi ds. Innowacji, Nauki, Kultury, Edukacji i Młodzieży, Prezesowi Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej, Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego Rzeczypospolitej Polskiej, polskim deputowanym do Parlamentu Europejskiego oraz Przewodniczącemu Europejskiej Partii Ludowej.

*The Plan S Principles on the Coalition S, www.coalition-s.org/addendum-to-the-coalition-s-guidance-on-the-implementation-of-plan-s/principles-and-implementation/

Przewodniczący Rady Młodych Naukowców

dr Piotr Wojtulek